

Van de redactie

Bij het vijfjarig bestaan van het *Tijdschrift voor tijdschriftstudies* hield Remieg Aerts een inspirerende lezing. Hij schetste daarin het bijna onafzienbare aantal tijdschriften, bladen, magazijnen en illustraties die in de negentiende eeuw de markt overspoelden. Elke denkbare politieke, maatschappelijke of culturele doelgroep kon zich verheugen over een eigen tijdschrift, het publiek werd bediend door een stroom van wetenschappelijke, opiniërende, religieuze, informatieve en verstrooiende tijdschriften. Door Aerts' lezing beseften we eens te meer dat in onze bibliotheken een enorme berg buitengewoon interessant bronnenmateriaal aanwezig is, dat niet alleen in ons onderzoek, maar ook in het academisch onderwijs ingezet kan worden. Tot welke resultaten dat kan leiden bewijst deze aflevering van *TS*, die is gewijd aan tijdschriftonderzoek door (onderzoeks)-masterstudenten.

De eerste vijf artikelen komen voort uit een masterseminar van Boudien de Vries aan de Universiteit van Amsterdam. De afgelopen twee jaar heeft zij met geschiedenisstudenten het Nederlandse tijdschriftenveld van het *fin de siècle* ontgonnen, wat een schat aan nieuwe inzichten opleverde. Voor het onderwerp van het eindwerkstuk konden studenten kiezen uit een comparatieve aanpak - één thema uit meerdere tijdschriften over een beperkte tijdsperiode, of een diachrone - één thema uit één tijdschrift over een langere periode. De beste eindwerkstukken werden op advies van Boudien de Vries bij de redactie van *TS* ingediend en na grondige peer review en redactionele begeleiding geschikt gemaakt voor publicatie. Ze geven samen een mooi beeld van de enorme variatie aan invalshoeken die het tijdschriftonderzoek kent. Van pornografische lectuur tot politieke satire en van kunstkritiek tot spectaculaire afbeeldingen van treinongelukken – samen bieden deze artikelen een mooi gevarieerd beeld van een boeiende periode uit onze cultuurgeschiedenis. Door de artikelen heen komen ook de specifieke mogelijkheden en beperkingen van het tijdschrift als medium naar voren.

Niet alleen in Amsterdam worden tijdschriften bestudeerd. Ook de Radboud Universiteit Nijmegen kent een lange traditie in tijdschriftonderzoek en -onderwijs. In de master Letterkunde (programma Literair Bedrijf) is een module gewijd aan literaire tijdschriften. Het afgelopen cursusjaar heeft Mathijs Sanders zich samen met zijn studenten gebogen over de actuele stand van zaken van in het Nederlandse tijdschriftenveld. Door aangekondigde subsidiestops is de toch al precaire situatie van literaire bladen verder onder druk komen te staan en worden redacties gedwongen

nieuwe overlevingstactieken te bedenken. De Nijmeegse masterstudenten traden met hen in contact, analyseerden hun strategieën en droegen adviezen aan voor de toekomst. Hun werk leverde interessante stukken op die werden gebundeld en verspreid onder de tijdschriftredacties. In deze aflevering van *TS* vindt u geen resultaten van dit project (die zijn immers al gepubliceerd), maar wel een recensie van de betreffende bundel. Wel hebben twee andere Nijmeegse studenten hun weg gevonden naar deze uitgave. Ook in andere mastercursussen waren er studenten die een tijdschriftgerelateerd onderwerp kozen voor een eindwerkstuk en uitgenodigd werden voor publicatie in *TS*. Het artikel van Eva van den Boogaard over *Documents* komt voort uit een cursus over internationale modernistische netwerken en Alex Rutten bestudeerde het netwerk rond *De Stijl* voor de cursus Infrastructuur van het Literaire leven.

Met zoveel werk van een nieuwe generatie tijdschriftonderzoekers leek het de redactie aardig om van deze aflevering een studentenspecial te maken. Naast de genoemde artikelen zijn enkele andere rubrieken voor de gelegenheid aangepast. In plaats van de gebruikelijke onderzoeksberichten door promovendi publiceren we ditmaal abstracts van scripties over tijdschriften en de Tien Vragen worden beantwoord door een tijdschriftstagiair. Ook binnen de redactie van *TS* heeft een verjonging plaatsgevonden: afgelopen zomer kwamen drie promovendi (Jeroen Dera, Puck Wildschut en Lieke van Deinsen) en een masterstagiair (Natasja van Sommeren) de gelederen versterken, zodat we met hernieuwd élan aan de slag konden gaan. Dit extra dikke en jeugdige nummer getuigt daarvan.